

8. Розанов Л. Життєпридатність – змістова основа шкільної географії // Краєзнавство. Географія. Туризм. – № 5. – 2007. – С. 3–5, 24.

9. Рыков Н.А. О природоохранительном воспитании школьников на положительных примерах // Проблемы экологического образования и воспитания в средней школе. Часть I. Тезисы докл. Всесоюзной конференции. – Таллин, 1980. – С. 37–38.

Люленко С.О.

НАВЧАЛЬНО-ПОЛЬОВА ПРАКТИКА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Навчально-польова практика – важлива частина підготовки фахівців природничих дисциплін і є логічним продовженням теоретичних ботанічних та зоологічних курсів і малих практикумів, які є нормативними дисциплінами.

Вона підводить підсумок вивчення предметів за навчальний рік, прищеплює студентам навички організації та проведення в природі самостійних наукових досліджень, екскурсій, збору, зберігання та оформлення природних гербарних матеріалів, необхідних для лабораторних та практичних робіт, виставок, музеїв та кабінетів біології.

Теоретичний аналіз наукових праць (С. Дерябо, С. Іващенко, А. Кмець, Л. Подгорна, І. Пономарьова, Ф. Ромазанова, В. Скребець, Г. Харлампович, О. Чернікова, Н. Шеремет, В. Ясвін) засвідчує, що організаційно-методичні засади навчально – польової практики майбутніх учителів природничих дисциплін ще недостатньо досліджені в контексті формування природоохоронних здібностей майбутніх педагогів.

Наявний підхід до організації навчально – польової практики не забезпечує належною мірою формування екологічної свідомості та відповідальності студентів природничих факультетів. Не створюється ситуація, яка потребує вияву особистісних властивостей, відсутні умови виховання цілісної активної природоохоронної позиції студента. У традиційно усвідомлюваному педагогічному процесі розвиток майбутніх учителів природничих дисциплін здійснюється переважно в когнітивній сфері, при цьому слабо враховується його повсякденний життєвий досвід спілкування з природою, власне ставлення до природоохоронної діяльності. Відчувається потреба в досвіді суб'єктування елементів змісту професійної освіти, наділення їх особистісним сенсом, що може відбуватися лише в ході особистої природоохоронної діяльності [2].

Цій проблемі присвячено праці Ф.Н. Гоноболіна, О.І. Щербаківа, Е.А. Гришина, Н.В. Кузьміної, В.О. Сластеніна, Л.Ф. Спіріна та ін. Здійснено ряд досліджень з питань удосконалення підготовки вчителя до при-

родоохоронної роботи значення практики.

Цінність навчально-польової практики в природничих дисциплінах полягає в формуванні природничих здібностей, зміст повен включає технології, а й одно-

Зміст навчально-польової практики, моделювання розробку моделей навчання, екскурсій, та інші, еколого-педагогічні заходи тим сильніше збуджують до активної діяльності учня.

Функції навчально-польової практики вчителів природничих дисциплін. Основу змісту польової практики становить природоохоронна діяльність організована екологічний (природоохоронний процесів), мотиваційно-виховний (природоохоронні потреби), уміння формувати екологічний страху», успішне опанування.

Цінність польової практики полягає в тому, що в процесі формування природоохоронних вмій учня включає не тільки теоретичні знання, а й одночасне формування практичних навичок.

Під час навчально-польової практики про життя тварин, рослин, водних організмів в природі вивчаються природні явища, спостереження, узагальнення, висновки.

Набуті знання використовують для аналізувати працюючі моделі навчально-дослідної діяльності учнів. Практичні знання використовують для навчально-польової практики експериментально-дослідної діяльності організації та виконання роботи, екологі-

ної географії

ольників на
разования и
ий конферен-

юленко С.О.

ПІВА
ПНИХ

ски фахівців
них ботаніч-
ними дисци-

пий рік, при-
ді самостій-
оформлення
х та практи-

о, А. Кмець,
арлампович,
о-методичні
природничих
формування

ки не забез-
відповідаль-
итуація, яка
г виховання
иційно усві-
елів природ-
, при цьому
ілкування з
Зідчується
йної освіти,
ише в ході

Щербакова,
та ін. Здійс-
челя до при-

родоохоронної роботи під час польової практики. В них розкриваються значення практики, як невід'ємного компонента природоохоронної роботи.

Цінність навчально – польової практики для майбутніх учителів природничих дисциплін полягає в тому, що вона є чи не єдиним засобом формування природоохоронних вмінь та здібностей майбутніх вчителів. Її зміст повен включати не тільки розробку і використання педагогічних технологій, а й одночасне формуванням особистості як носія цих технологій.

Зміст навчально – польової практики реалізується через проектну діяльність, моделювання методики позакласних заходів колективних справ, розробку моделей проведення різноманітних форм виховної роботи з учнями, екскурсії, туристичні походи, польову роботу, екологічні марафони, еколого-педагогічні ігри, дискусії, дослідницьку роботу. Вплив цих заходів тим сильніший, чим більш вони є комплексними та такими, що збуджують до активної природоохоронної діяльності кожного студента й учня.

Функції навчально – польової практики сприяють формуванню особистості вчителів природничих дисциплін, його екологічної свідомості. Основу змісту польової практики складає еколого-педагогічна та природоохоронна діяльність з внутрішнього і зовнішнього мотивів та правильно організована екологічна підготовка до неї, структуру якої складають змістовий (природоохоронні знання, методи аналізу й моделювання екологічних процесів), мотиваційно-ціннісний (екологічні цінності, потреби, природоохоронні потреби), діяльнісно-оцінний (природоохоронні уміння, уміння формувати екологічний світогляд), вольовий (подолання «мотиву страху», успішне опанування власної сфери духовності) компоненти [1].

Цінність польової практики для майбутніх учителів природничих дисциплін полягає в тому, що вона є чи не єдиним засобом формування природоохоронних вмінь та здібностей майбутніх вчителів. Її зміст повен включати не тільки розробку і використання педагогічних технологій, а й одночасне формуванням особистості як носія цих технологій.

Під час навчально-польової практики студенти отримують певні знання про життя тварин та рослин, вчать реєструвати окремі факти, аналізувати природні явища, пов'язувати їх з життям, опираючись на власні спостереження, узагальнювати отриману інформацію та робити правильні висновки.

Набуті знання майбутні вчителі природничих дисциплін зможуть реалізувати працюючи в школі, а саме: плануючи територію пришкольної навчально-дослідної ділянки, визначаючи зміст дослідницьких завдань для учнів. Практичні знання, які отримують студенти під час проходження навчально-польової практики нададуть можливість сформувати уміння експериментально-практичної роботи в школі, поглибити професійні вміння організації та здійснення позакласної та позашкільної натуралістичної роботи, екологічного та природоохоронного виховання учнів.

Під час проходження навчально – польової практики майбутній вчитель природничих дисциплін реалізує свої теоретичні знання отриманні під час лекційного курсу упродовж року, оволодіває практичними уміннями і навичками, безпосередньо знайомитися з живою природою. Набуті експериментальні навички роботи, студент природничого факультету, в майбутньому, буде застосовувати в класі, в куточку живої природи, на пришкольній навчально-дослідній ділянці, під час організації науково-дослідницької та навчально-дослідної роботи, а також під час проведення екскурсій у природу.

По закінченню практики студенти аналізують отриману інформацію, складають зведений текстовий звіт, оформляють матеріали. Складають фото, відеозвіт і презентацію до підсумкової доповіді на конференції.

Ефективність навчально – польової практики залежить від ступеня теоретичної розробки як загальних, так і специфічних форм, методів, прийомів практичного навчання студентів, від правильного добору принципів її організації. Польова практика своє головне призначення реалізує в тому, що виступає значущим фактором особистісного зростання майбутнього вчителя. Вона має потужні можливості впливу на розвиток природоохоронної самосвідомості студента [3].

Подальшого вивчення й розв'язання потребують питання створення програми польової практики із розширенням природоохоронного змісту для студентів природничих факультетів; розробки механізмів створення екологічного середовища в різних типах навчальних закладів в процесі педагогічної практики; розробки й удосконалення діагностичних методик поетапного визначення рівня сформованості екологічної та природоохоронної свідомості у ході польової практики та ін.

Навчально – польова практика розглядається як важливий чинник формування професійних здібностей майбутнього вчителя та його здатності до діяльності в умовах розширення навчально-виховного простору.

Література:

1. Глазачев С.Н. Научно-исследовательская работа в системе воспитания у студентов педвузов готовности к охране природы и природоохранительному воспитанию школьников: Методические рекомендации / Глазачев С.Н., Сериков В.В., Петров С.Е. –М.: Просвещение, 1982. – 36 с.
2. Захлебный А.Н., Суравегина И.Т. Экологическое образование школьников во внеклассной работе. / А.Н. Захлебный, И.Т. Суравегина – М.: Просвещение, 1984. – 160 с.
3. Астахова Л. Е. Роль навчально-польової практики у формуванні природознавчих компетентностей у майбутніх учителів початкових класів / Астахова Л. Е., Муж Г. В. // Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. Вип. 40. – 2008. – С. 49–52.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО

Необхідність формування екологічної свідомості далеко не кожна людина прилучається до. Людина виходить на її рівень у свідомості, людина може усвідомити себе часом.

Умови формування екологічної свідомості зв'язані з ними принципи визначення екологічного світогляду мають компоненти, які відтворюють екологічний процес, що, завдяки їй заміщенню старого світогляду нову інформацію.

Між моделлю і оригіналом існують об'єкти, що моделюються на основі подібності здійснити процес моделювання лише у тому випадку, якщо є подібності і відмінності. Тільки з подібності можуть бути встановлені такі зв'язки системи моделі, яким не відповідають елементів системи об'єкта.

Під моделюванням процесу формування майбутніх учителів ми розуміємо мету, яку дозволяє адекватно й цілеспрямовано, важливі якості і компоненти системи, стан, можливості та умови побудови моделі.

Вибір підходів, які у взаємозв'язку з екологічними основами моделювання екологічного світогляду, – досить складні питання. Основи можуть складатися з двох. Інваріантну частину складають специфічні діяльнісний підходи. Їх можна виокремити в модель формування екологічного світогляду скласти один підхід, який найбільш відповідає формування екологічного світогляду.

Отже, в основі моделювання екологічного світогляду подібності між досліджуванним об'єктом і моделлю процедура ґрунтується на поєднанні елементів моделі. При всіх змінах в моделі змінюються компоненти, подібних до відповідних елементів системи об'єкта.

Для того, щоб здійснити процес формування майбутнього вчителя, необхідно врахувати окремі властивості моделей. Під